

Maaseutu -asiantuntijatyöryhmä

Väliraportti
26.1.2017

30.1.2017

Keski-Suomi
2019

Yleistä

Laaja kokonaisuus, paljon asiakkaita; valmistelu on jaettu viiteen alatyöryhmään:

- Maatilapalvelut
- Lomitus
- Ympäristöterveydenhuolto ja alkoholihallinto (asiakkaita sekä kaupunki- että maaseutualueilla)
  - Elintarvike-, alkoholi-, tupakkavalvonta
  - Eläinlääkintähuolto
  - Terveysturvallisuusvalvonta
- Maaseudun kehittäminen
- Kalatalous ja vesitalous

Yksityiskohtaiset tiedot löytyvät kunkin alatyöryhmän yhteenvedosta/raportista.

Nykytila /asiakkaat

- Anniskeluluvan haltijat ja hakijat
- Aukkaat
- Eläinlääkärit
- Eläinten kuljettajat
- Eläinten omistajat
- Kalastajat
- Kalatalousalueet
- Kehittämisyhtiöt
- Koulutusorganisaatiot
- Kunnat
- Maanomistajat
- Maatalouslomittajat
- Maatalousyrittäjät
- Neuvontaorganisaatiot
- Osakaskunnat
- Osuuskunnat
- Pelastustoimi
- Poliisi
- Säännöstelyluvan haltijat
- Turkistuottajat
- Tutkimuslaitokset
- Valtio
- Vesien käyttäjät ja omistajat
- Vesivoimayhtiöt
- Vesiensuojeluyhdistykset
- Vesilaitosyhdistys
- Vedenhankintayhtiöt
- Vesiliikelaitokset
- Yhdistykset
- Yritykset/yrittäjät
ym. ym.

Nykytila / toiminnan volyymi

- Maatilojen tuet, n. 71,5 milj. euroa vuodessa.
  - sisältää ympäristökorvauksia n. 10,2 milj. euroa.
- 2 975 aktiivitilaa (2015); noin 25 000 palvelutapahtumaa.
- Maatalouden valvonta, lähes 1 600 valvontatapahtumaa vuodessa (Mavi, Evira, Tukes).
- Maatilojen investointituet ja sukupolvenvaihdokset, avustuksia reilu 1 milj. euroa ja korkotukilainoja lähes 3 milj. euroa vuodessa.
- Maatilojen lomituspalvelut, noin 1000 tilaa asiakkaana ja lähes 48 000 lomituspäivää vuodessa.
- Kotieläintiloja n. 800, joilla eläinlääkäreiden terveydenhuolto- ja valvontakäyntejä n. 1100 sekä tuotantoeläinten sairasmatkoja n. 9000 / vuosi. Pien- ja harraste-eläinten käyntejä n. 13 500 / vuosi.

Nykytila / toiminnan volyymi

- ELY-keskuksen suora rahoitus hanke- ja yritystukiin keskim. n. 5,8 milj. euroa ja Leader-hankkeisiin n. 1,5 milj. euroa vuodessa.
- K-S liiton rahoitus kehittämishankkeisiin keskim. 1,5 milj. euroa / vuosi.
- Alkoholivalvonta: valvontakohteita n. 700, tarkastuksia n. 200 / vuosi.
- Elintarvikevalvonta: valvontakohteita n. 4400, tarkastuksia n. 1600 ja elintarvikenäytteitä n. 500 vuodessa.
- Tupakkavalvonta: valvontakohteita n. 500, tarkastuksia n. 300 ja n. lupia 450 vuodessa.
- Terveysturvajärjestelyvalvonta: valvontakohteita n. 2000, tarkastuksia n. 1300 ja näytteitä n. 2300 vuodessa.
- Kalatalouden rahoitus n. 15 milj. euroa vuodessa (koko Järvi-Suomi).
- Järjestetyn vesihuollon piiriin on saatu vuosittain n. 200 taloutta lisää vesihuollon hankeavustuksilla.
- Avustukset vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantaviin hankkeisiin n. 100 000 euroa / vuosi.

Nykytila / henkilöresurssit

– Maatilapalvelut	37 htv
– Lomitus	130 htv
– Ympäristöterveydenhuolto ja alkoholihallinto	71 htv
– Maaseudun kehittäminen	13 htv
– Kalatalous ja vesitalous	16 htv
– YHTEENSÄ	267 htv

Uudistuksessa huomioitavaa

- Elinvoimainen maakunta tarvitsee toimivat lähipalvelut; julkiset palvelut on turvattava kattavasti ja asiakaslähtöisesti koko maakunnan alueella.
  - Reuna-alueet, pitkät etäisyydet sekä alueiden ja toimintojen erilaisuus on otettava huomioon palvelukokonaisuuksia suunniteltaessa.
- Yhteistyön mahdollisuudet maakunnan sisällä ja maakuntien välillä on hyödynnettävä tehokkaasti.
- Toimiva infra (tietoliikenneyhteydet, tiet, sähkö, vesi ym.) on välttämätön, jotta elinkeinotoiminnan edellytykset tulevat turvatuksi koko maakunnassa ja digitaalinen julkinen palvelu voidaan toteuttaa kattavana.
- **Maaseutuvaikutusten arviointi uudistuksen kaikissa eri vaiheissa varmistaisi asiakaslähtöiset ja alueellisesti tasapuoliset palvelut maakunnassa.**

Uudistuksessa huomioitavaa

Maatilapalvelut

- Palvelujen tuottamisessa on turvattava tasapuolisuus ottaen huomioon etäisyydet sekä tuotanto- ja tukialueiden erilaisuus.
    - Elinvoimaa ja ostovoimaa kattavasti koko maakunnan alueelle.
  - Asiakkaan henkilökohtainen asiointimahdollisuus on turvattava
-> palvelupisteet riittävän lähelle asiakasta.
    - Palvelua tarjottava sähköisen lisäksi myös henkilötasolla, sillä osa asioinnista tapahtuu / tulee tapahtumaan paperisena.
  - Tavoitteeksi räätälöity maatalan kokonaispalvelu synergiaedut huomioiden.
  - Tietoliikenneyhteydet kuntoon, jotta digiloikka voidaan ottaa!
- => Tasapuoliset palvelut koko maakunnan alueella!**

Uudistuksessa huomioitavaa

Lomitus

- Lomituspalvelun tulee olla toimintavarma, alueellisesti ja ajallisesti kattava (=24/7), lähellä asiakasta.
- Ei voi perustua ainoastaan markkinalähtöiseen toimintaan.
- Maatilat tarvitsevat lomitus- tuki- ja rahoitus-, eläinlääkäripalveluja yms.
- -> synergiaedut otettava huomioon.
- Digitaalisia palveluja tulee kehittää.
- Lomittajilla on suuri vastuu, vastaavat lomituksen ajan koko tilasta -> ammattitaitovaatimus korostuu, riskit hallittava; virheillä voi olla suuret vaikutukset, esim. väärä ruokinta voi pudottaa tuotosta nopeasti ja merkittävästi.

Uudistuksessa huomioitavaa

Ympäristöterveydenhuolto ja alkoholihallinto

- Hyvin laaja tehtäväkokonaisuus ja asiakaskunta!
- Palvelut tulee säilyttää vähintään nykytasolla.
- Varmistettava toiminnan resurssien riittävyys
  - Turvattava palveluiden saatavuus ja yhtenäisyys kattavasti ja asiakaslähtöisesti koko maakunnan alueella.
  - Maakuntien välinen yhteistyö hyödynnettävä.
  - Turvattava viranhaltijoiden jaksaminen, myös poikkeustilanteissa.
  - Varmistettava resurssien tehokas ja järkevä käyttö (esim. näytteenotto).
  - Tarvitaan toimintaa tukeva juridinen resurssi sekä tiedotuksen ammattilainen, tällä hetkellä ne puuttuvat.
- Sähköisten palveluiden kehittäminen ja tietojärjestelmien yhtenäistäminen on tärkeää.

Uudistuksessa huomioitavaa

Maaseudun kehittäminen

- Maakunnan ja kuntien yhteistyön merkitys korostuu tasapainoisen aluekehityksen varmistamisessa.
- Maakuntaan tulisi rakentaa toimiva yhteistyöverkosto ja siihen tukeutuva yhden luukun periaate.
  - Maaseuturahaston ja rakennerahastojen yhteistyö ja yhteensovitus.
  - Maaseudun kehittämisellä on voimakas kytkös kasvupalveluihin.
  - Työnjako ja yhteistyö maaseudun Leader-ryhmien kanssa.
  - Maakunnan yhteistyöryhmän kytkentä maaseudun kehittämiseen.
- Aitoa kokeilurahaa uusille palvelu- ja yhteistyömuodoille.
- Hyviä käytäntöjä on olemassa ja monistettavissa.
- Vaikuttavuuden mittaamista on tehostettava.

Uudistuksessa huomioitavaa

Kalatalous ja vesitalous

- Kalatalouspalvelut olisi sekä toiminnallisista että resurssisyyistä perusteltua järjestää usean maakunnan yhteistyönä; nykyistä kolmen ELY-keskuksen mallia pidetään yleisesti toimivana
  - Koko tehtäväkentän hallitsevia työntekijöitä ei riitä joka maakuntaan.
  - Kehittämismäärät vähäiset -> kohdennus tarvearvion perusteella, mahdollistaa suurempien hankkeiden toteuttamisen
  - Maakuntaa laajemmat toimialueet järkeviä kalatalouden edistämiseksi ja kalataloudellisten kunnostusten toteutuksessa.
- Vesitehtävät käsittävät viisi erillistä osakokonaisuutta. Resurssien vähyyden vuoksi eräät tehtävät tai niiden koordinointi on keskitetty valtakunnallisesti yhdelle toimijalle.
  - Ylimaakunnallinen yhteistyö on tärkeää tulvariskien hallinnassa ja vesien hoidossa.
  - Julkista rahaa tulisi kohdentaa myös jatkossa vesienhoidon toimenpiteiden toteuttamiseen ja vesihuollon rakentamiseen ja /tai vesihuoltoverkoston saneeraukseen avustamiseen.
  - Vesihuoltoa palvelevia pohjaselvityksiä tarvitaan myös jatkossa vedenottotarpeita varten, myös seutukunnallisesti. Uusien vedenottoa paikkojen selvittäminen ja tutkiminen on tärkeää vedensaannin turvaamiseksi pitkälle tulevaisuuteen.

Keskeinen lainsäädäntö

- Laki maatalouden tukien toimeenpanosta
- Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta
- Laki maatalouden rakennetuista
- Laki valtionavustuksista
- Laki maaseutuelinkeinojen rahoituksesta
- Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa
- Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki
- Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista
- Laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta
- Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista
- Laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta
- Elintarvikelaki
- Terveysturvallisuuslaki
- Tupakkalaki
- Eläinlääkintähuoltolaki
- Eläintautilaki
- Eläinsuojelulaki
- Lääkelaki
- Alkoholilaki
- Vesilaki
- Laki tulvariskien hallinnasta
- Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä
- Laki vesihuollon tukemisesta
- Kalastuslaki
- Ympäristönsuojelulaki